

	PA 7.5.1 PROGRAMA ANALITICĂ	RED	04
		DATA:	21.01.2016
		Pag.1/15	

MINISTERUL SĂNĂTĂȚII AL REPUBLICII MOLDOVA

IP UNIVERSITATEA DE STAT DE MEDICINĂ ȘI FARMACIE

«NICOLAE TESTEMIȚANU»

Program
de educație continuă în
PSIHIATRIE, NARCOLOGIE ȘI PSIHLOGIE MEDICALĂ

CATEDRA Psihiatrie, Narcologie și Psihologie medicală

Denumirea cursului Psihiatrie comunitară

Codul cursului -

Tipul cursului: perfecționare tematică

Numărul total de ore 100

Chișinău 2017

COORDONAT

Ministrul Sănătății al RM

20

APROB

Rectorul USMF „Nicolae Testemițanu”

20 17

Programa a fost discutată și aprobată la:

ședința Consiliului Metodic Central din 12.05 2017

proces verbal nr. 3

Secretarul Consiliului Metodic Central

USMF „Nicolae Testemițanu”

L. Chirabura

ședința Comisiei Metodice de Profil Neurologie, Neurochirurgie, Psihiatrie, Psihologie medicală și Neuropediatrie a Universității de Stat de Medicină și Farmacie «Nicolae Testemițanu» din Republica Moldova din 14.04. 2017 proces verbal nr. 2

Președintele Comisiei Metodice de Profil

dr. hab. șt. med., profesor universitar,

Academician AȘ RM

Stanislav Groppa

Stanislav Groppa

ședința catedrei Psihiatrie, narcologie și psihologie medicală

din 13.03.2017 proces verbal nr. 16

Șef catedră

dr. hab. șt. med., profesor universitar

A. Nacu

A. Nacu

Programa a fost elaborată de colectivul de autori:

dr. șt.med., conferențiar universitar I.Nastas; dr.hab.în șt.med., profesor universitar A.Nacu; dr.hab.în șt.med., profesor universitar M.Reveno; dr. șt.med., conferențiar universitar Jana Chihai; dr. șt.med., conferențiar universitar Larisa Boronin.

1. Scopul disciplinei

Modulul este preconizat pentru instruirea specialiștilor din cadrul echipei comunitare de sănătate mentală, a medicilor psihiatri, narcologi, psihologilor, asistenților sociali și nursingelor psihiatrice în vederea formării bazei teoretice și a abilităților practice de gestionare a procesului de intervenție și recuperare în serviciile comunitare de sănătate mentală a persoanelor cu dizabilități mintale. Procesul de instruire va facilita următoarele obiective:

- Formarea interconexiunii dintre serviciile comunitare și spitalicești, coordonarea și preluarea pacientului cu dizabilități mintale.
- Formarea interconexiunii cu serviciile sociale, alte servicii în vederea gestionării ample și individuale a cazului.
- Se vor forma abilitățile de bază de abordare, comunicare și soluționare medicopsihosocială a beneficiarilor.
- Se vor aborda principiile de lucru a centrului comunitar de sănătate mentală, tipurile de activități și legislația în domeniu.

II. Obiectivele de formare în cadrul disciplinei

Se vor forma abilitățile de comunicare cu persoana cu dizabilități mintale, de colaborare cu serviciile adiacente, principiile de lucru în echipă, abordarea persoanelor cu dizabilități mintale greu abordabile, tehnici de comunicare cu aparținătorii beneficiarilor centrelor de sănătate mintală

La nivel de aplicare

1. Aplicarea principiilor etice și deontologice în lucrul cu persoanele cu dizabilități mintale
2. Implementarea aspectelor legale (consimțământul informat de colaborare, planul de intervenție, managementul de caz, rolul medicului psihiatru și a altor specialiști în gestionarea cazului)
3. Aplicarea tehnicilor de interviu, testelor de satisfacție și funcționalitate socială (scala Honos, Mansa) în gestionarea cazului.
4. Cazuri practice în incinta centrului comunitar de sănătate mintală

III. Conținutul de bază al cursului

Planul tematic

de studii a medicilor la cursul:

PSIHIATRIE COMUNITARĂ

PT , durata 0,64 luni, nr de ore - 100

pentru medici psihiatri, narcologi, psihologi, medici de familie și asistenți sociali

<i>Nr d.o.</i>	<i>Denumirea temei</i>	<i>ore</i>				<i>TOTAL</i>
		<i>cursuri</i>	<i>stag.clin</i>	<i>seminare</i>	<i>examen</i>	
1.	Prezentarea sistemului de sănătate mintală din Moldova, Legislația, politici, ordinele MS RM în domeniul sănătății mentale. Regulamentul cu privire la Centrul de Sănătate Mentală	4	2	4		10
2.	Introducere in managementul de caz pentru SCSM in Republica Moldova	4	7	6		17
3.	Stabilirea contactelor cu clienții.Persoanele cu experiențe psihotice	2	8	6		16
4.	Diagnosticarea maladiilor mentale severe. Planul de tratament.Principii de recuperare.	6	6	6		18
5.	Principiile de abordare a persoanelor cu disabilități mentale greu abordabile.	6	7	6		19
6.	Strategii de comunicare cu clienții și îngrijitorii.	4	6	6		16
7.	Examen	-	-		4	4
	TOTAL	26	36	34	4	100

IV. Programa de educație continuă

Nr.d.o.	Conținutul programei
1.	Sistemului de sănătate mintală din Moldova, Legislația, politici, ordinele MS RM în domeniul sănătății mintale. HG nr. 55 despre Regulamentul și standardele de calitate cu privire la CCSM. Hotărârea Guvernului RM.
2.	Noțiunea de îngrijire comunitară. Servicii integrate de Sanatate Mintala – Centrul Comunitar de Sănătate Mintală. Rolurile și responsabilitățile în cadrul unei echipe comunitare multidisciplinare de sănătate mentală. Descrierea și prezentarea scopului diferitor servicii de sănătate mintală din Moldova (secții psihiatrice din spitalele generale, spitale de psihiatrie, CCSM, asistența primară).
3.	Introducere în managementul de caz pentru SCSM în Republica Moldova. Instrumente și forme de evaluare pentru planul de intervenție individualizat (PII) în Republica Moldova
4.	Recuperarea bolnavilor psihici. Elaborarea scopurilor pentru tratament și recuperare. Aprecierea de comunicare cu pacientul a planului de tratament și recuperare
5.	Stabilirea contactelor cu clienții. Persoanele cu experiențe psihotice. Teoria interviului motivațional (IM). Scopul IM. Întrebări deschise, Aserțiune, Reflecții, Sumar Rezistența: discuția de susținere. Dezacordul. Etapele schimbării și sarcinile specialistului. Stiluri de comunicare în interviul motivațional. Bazele teoretice ale interviului motivațional.
6.	Noțiune de boală mintală severă. Diagnosticarea bolilor mintale severe. Planul de tratament. În tulburările mintale ce includ componentul psihotic prin prisma abordării multidisciplinare și serviciilor comunitare.
7.	Principii de recuperare. Scopuri obiective. Etape. Aplicarea principiilor de recuperare pe modelul schizofreniei și psihozei afective bipolare.
8.	Introducerea în serviciile outreach: asistență la domiciliu. Vizitele la domiciliu ca parte integrantă a principiilor de recuperare. Aplicarea tehnicilor de interviu, testelor de satisfacție și funcționalitate socială (scala Honos, Mansa) în gestionarea cazului. Lucrul cu familia.
9.	Principiile de abordare a persoanelor cu disabilități mintale greu abordabile. Criza și intervenția în criză. Tipurile de criză. Fazele crizei (după Caplan). Fazele intervenției în criză.
10.	Îngrijirea persoanelor agresive. Modalitatea de a reacționa la o persoană agresivă sau violentă. Intervizia. Domenii de deescaladare în criză. Managementul agresivității în diferite nozologii.
11.	Strategii de comunicare cu clienții și îngrijitorii. Principii de comunicare. Etapele de stabilire a raporturilor cu clientul. Modelul clinic complex/ Ghidul Calgary-Cambridge (2002).
12.	Rolul specialiștilor din asistența primară în sănătatea mintală. Introducere în intervențiile psihologice. Îngrijiri în caz de anxietate și depresie.
13.	Introducere în psihoeucație. Psihoterapia: scopuri, obiective. Tipuri de psihoterapie. Introducere în terapia cognitiv-comportamentală. Terapia ocupațională (TO) și ergoterapia ca metodă de reabilitare psihosocială. Psihoterapie familială.
14.	Examen: oral și test

V. Bibliografia recomandată:

A. Obligatorie:

1. Legea Parlamentului R. Moldova Nr. 201 din 28.07.2016, modificarea Legii privind sănătatea mentală nr. 1402 - XIII din 16.12.1997.
2. Politica Națională de sănătate
3. Strategia de dezvoltare a sistemului de sănătate în perioada 2008 – 2017
4. HG nr. 55 2012 - Regulamentul-cadru al Centrului comunitar de sănătate mintală și a Standardelor minime de calitate
5. Ordinul MS nr. 407 din 16.05.2014 Cu privire la Centrele Comunitare de Sanatate Mintală.
6. Ordinul MS nr. 610 din 24.05.2013 – Strategia de dezvoltare a serviciilor de SM la nivel de comunitate și integrarea acestora în AMP pentru 2013-2016.
7. Programul Național privind Sănătatea Mintală pentru anii 2017 – 2021.
8. Ordinul MS nr. 591 din 20 august 2010 „Cu privire la organizarea și funcționarea Serviciului de Sănătate Mintală din Republica Moldova”.
9. Ord. 446 “despre unele măsuri de eficientizare a serviciilor comunitare de SM”
10. Protocoale Clinice Naționale: Depresia (2016), Alcoolismul, Schizofrenie, Tulburări anxioase.
11. Tulburările de sănătate mintală la copii și adolescenți. Manual de screening și intervenție pentru medicii de familie și profesioniștii de sănătate mintală. Liga română pentru Sănătate Mintală. Noiembrie 2013. 160 p.

B. Suplimentară:

1. Declarația Europeană, privind Sănătatea Mentală (2005 în Helsinki, Finlanda).
2. Convenția ONU pentru Protecția Drepturilor Persoanelor cu Dizabilități, care modifică paradigma de abordare, în special a dizabilităților psihosociale (mentale și de comportament) și intelectuale.
3. Declarația europeană cu privire la sănătatea copiilor și tinerilor cu dizabilități intelectuale și a familiilor lor „O sănătate mai bună, o viață mai bună: copiii și tinerii cu dizabilități intelectuale și familiile lor” 26-27 noiembrie 2010
4. Anatol Nacu, Larisa Spinei, Jana Chihai, Larisa Boderscova. Ghid pentru Servicii Comunitare de Sănătate Mentală. Chișinău, 2007, 217 pag.
5. Анатолий Наку, Лариса Спинеи, Ж. Кихай, Л. Бодерскова. Руководство по Комунитарным Услугам Психического Здоровья. Кишинёв, 2007, 147 стр..
6. Jana Chihai, Larisa Boderscova. Ghid practice: Managementul calității în Serviciile de Sănătate Mintală. Chișinău, 2010, 20 pag.
7. Jana Chihai, Larisa Boderscova. Ghid practice: Echipa Comunitară de Sănătate Mintală. Chișinău, 2010, 29 pag.
8. Jana Chihai, Larisa Boderscova. Ghid practice: Organizarea și Funcționarea Serviciilor de Sănătate Mintală. Chișinău, 2010, 63 pag.
9. J. R. (Remmers) van Veldhuizen, M. (Michiel) Bähler 2013, Groningen. Manual: Flexible (Flexibil), Assertive (Asertiv), Community (Comunitar), Treatment (Tratament). Viziune, model, practică și organizare. www.factfacts.nl
10. Phelan M, Slade M, Thornicroft G. et al. (1995), ‘The Camberwell Assessment of Need (CAN): the validity and reliability of an instrument to assess the needs of people with severe mental illness’, *British Journal of Psychiatry* vol 167, 589-595.
11. Priebe S, Huxley P, Knight S, Evenas S (1999), ‘Application and results of the Manchester short quality of life (MANSA)’, *International Journal of Social Psychiatry* vol 45(1) 7-12.

12. Rapp CA (1998b), *The Strengths Model: Case Management with People suffering from Severe and Persistent Mental Illness*, New York: Oxford University Press.
13. Rapp CA, Goscha RJ (2006), *The Strengths Model: Case Management with People with Psychiatric Disabilities*, New York: Oxford University Press.
14. Merikangas, K.R., He, J., Burstein, M., Svanson, S.A., Avenevoli, S., Cui, I., Benjet, C., Georgiades, K., Svendsen, I., (2010), Lifetime Prevalence of Mental Disorders in US Adolescents: Results from the National Comorbidity Study-Adolescent Supplement (NCS-A). *Journal of the American Academy of Child and Adolescent Psychiatry* 49 (10); 980-989, doi: 10.1016/j.jaac.2010.05.017
15. U.S. Department of Education, National Center for Education Statistics, (2015). Digest of Education Statistics. Retrieved from: <https://nces.gov/fastfacts/display.asp?id=65>
16. Child Mind Institute. 2015 Children's Mental Health Report.

VI. Metode de predare și învățare

Conținutul teoretic al cursului fi predat prin metoda interactivă și prezentare ppt.

Seminarele și lucrările practice vor fi realizate prin implementarea mai multe metode didactice interactive: discuții interactive, joc de rol, lucru în grupuri mici.

Activitatea clinică va fi desfășurată la bazele clinice universitare si CCSM-uri.

VII. Metode de evaluare:

- evaluarea deprinderilor practice
- cazuri clinice
- controale tematice

Estimarea cunoștințelor profesioniștilor este realizată prin evaluarea Pre- Post Test. Evaluarea finală complexă a cursului se va realiza prin examen oral și test.

La finalul cursului cadrele didactice vor efectua sesiunea de briefing .

VIII. Limba de predare

română

REFERINȚĂ

Asupra programului analitic la modulul **Psihiatrie Comunitară**

Modulul este conceput în conformitate cu legislația actuală și schimbările care se efectuează în domeniul Sănătății Mentale. Conține 100 ore academice și este preconizat pentru specialiștii din centrele comunitare de sănătate mentală.

Ca structură conține capitolul legislație, unde sunt redată legile și hotărârea de guvern nr. 55 care reglementează activitatea acestor echipe, managementul de caz, principiile de stabilire a contactului cu beneficiarii, gestionarea beneficiarilor greu abordabili. La fel sunt date principiile de recuperare, de activitate a echipei comunitare în baza modelului FACT. Ca instrument de lucru la capitolul scale de evaluare specifice sunt date scalele HoNos și MANSA. O atenție specială este acordată abordării beneficiarului în stare de criză, nivelele de asistență la nivel de secții regionale, spital dar și intercomunicarea cu medicina de familie. Sunt redată principiile de îngrijiri în concordanță cu protocoalele clinice existente în domeniu.

Consider că programul analitic este bine structurat, conține toate elementele necesare sub aspect didactic și practic pentru a fi propus la aprobare.

Conferențiar universitar,

Dr. în științe medicale

Inga Deliv

REFERINȚĂ

Asupra programului analitic la modulul **Psihiatrie Comunitară**

Programul analitic este conceput conform cu principiile reformei în sănătatea mentală 2014-2018, este preconizat pentru medicii psihiatri, narcologi, specialiști antrenați în echipa comunitară din centrele de sănătate mentală. Modulul conține 100 de credite, dintre care 26 prelegeri, 36 lecții practice și 38 seminare.

Modulul este compus din 6 capitole care constituie nucleul tematicii abordate. Este redată legislația Republicii Moldova în domeniul psihiatriei comunitare cu aportul instituțiilor nonguvernamentale implicate în proces. Sunt redată principiile de organizare a serviciului, conform modelului FACT (Flexible Assertive Community Treatment) raportate la condițiile Republicii Moldova. În cadrul modulului este preconizat redarea completă a Hotărârii de Guvern Nr. 55 care reglementează activitatea Centrului Comunitar de Sănătate Mintală. Sunt bine reglementate principiile abordării persoanelor cu dizabilități mentale, gestionarea cazurilor noi , a celor cronicizate cu evidențierea deciziei comune cu beneficiarul și respectarea drepturilor fundamentale.

Consider că modulul este unul concordant cu reforma sănătății mentale, este instructiv, demonstrativ și necesar pentru specialiștii în domeniu.

Profesor universitar,

Dr. habilitat în medicină

M. Revenco

CATEDRA PSIHIATRIE, NARCOLOGIE ȘI PSIHLOGIE MEDICALĂ

EXTRAS

DIN PROCES VERBAL

13.03.2017

nr 16

Au fost prezenți:

NACU Anatol - șeful Catedrei, doctor habilitat în științe medicale, profesor universitar
REVENCO Mircea - șef didactic, doctor habilitat în științe medicale, profesor universitar
COBÎLEANSCHI Oleg - doctor habilitat în științe medicale, profesor universitar
CHIHAI Jana - șef didactic, doctor în științe medicale, conferențiar universitar
COȘCIUG Ion - șef didactic, doctor în științe medicale, conferențiar universitar
DELIV Inga - doctor în științe medicale, conferențiar universitar
NASTAS Igor - doctor în științe medicale, conferențiar universitar
CĂRĂUȘU Ghenadie - doctor în științe medicale, conferențiar universitar
OPREA Valentin - doctor în științe medicale, conferențiar universitar
BABIN Cezar - asistent universitar
GARAZ Grigore - asistent universitar

Ordinea de zi:

- Aprobarea programei pentru educație continuă la tema „**Psihiatrie comunitară**”

Conferențiarul universitar I.Nastas a prezentat planul tematic de studiu și programa modulului Psihiatrie comunitară.

În discuții au luat parte profesor universitar, M.Revenco; conferențiarii universitari I.Coșciug și Gh.Cărăușu.

S-a decis: a aproba programa luând în seamă schimbările survenite.

Șef Catedră

Doctor habilitat în științe medicale,
Profesor universitar

NACU Anatol

Secretar

Asistent universitar

GARAZ Grigore

EXTRAS

din procesul verbal nr. ___ Ședinței Comisiei metodice de profil Neurologie, Neurochirurgie, Psihiatrie, Psihologie medicală și Neuropediatrie a Universității de Stat de Medicină și Farmacie «Nicolae Testemițanu» din Republica Moldova
din _____ an. 2017

Prezenți:

Președintele Comisiei:

Stanislav Groppa Academician AȘ RM, Doctor habilitat în medicină, Profesor universitar

Vice-președinții al Comisiei:

Ion Moldovanu Doctor habilitat în medicină, Profesor universitar
Mircea Revenco Doctor habilitat în medicină, Profesor universitar

Membrii Comisiei:

Anatol Nacu Doctor habilitat în medicină, Profesor universitar
Ion Iliciuc Doctor habilitat în medicină, Profesor universitar
Grigore Zapuhlîh Doctor habilitat în medicină, Profesor universitar
Mihai Gavriiliuc Doctor habilitat în medicină, Profesor universitar
Oleg Pascal Doctor habilitat în medicină, Profesor universitar
Mihai Hotineanu Doctor în medicină, Conferențiar universitar
Zota Eremia Doctor în medicină, Conferențiar universitar

Secretarul Comisiei:

Plotnicu Sorin Asistent universitar

Ordinea de zi:

Discutarea planului de studiu și a programei modului **Psihiatrie comunitară**

Au luat cuvânt: Stanislav Groppa - Academician AȘ RM, doctor habilitat în medicină, profesor universitar; Grigore Zapuhlîh - Doctor habilitat în medicină, Profesor universitar; Zota Eremia – Doctor în medicină, Conferențiar universitar.

S-a decis unanim: de a aproba planul de studii și Programa modului Psihiatrie comunitară.

Președintele Comisiei
d.h.ș.m., Profesor universitar,
Academician AȘ RM

Stanislav Groppa

Secretarul Comisiei
Asistent universitar

Sorin Plotnicu